

Onderwerp Uitvoeringsprogramma Continuering Afvalscheiding (CAS)	
Nummer	2023/181996
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Starreveld, D.
Telefoonnummer	023-5114187
Email	dstarreveld@haarlem.nl
Kernboodschap	SPA (Strategisch Plan Afvalscheiding) is in 2022 afgesloten. Met het Uitvoeringsprogramma CAS (Continuering Afvalscheiding) wordt een vervolg gegeven aan de ambitie om in Haarlem te komen tot een hoger scheidingspercentage en minder restafval. Met een set van maatregelen wordt hieraan invulling gegeven en is berekend dat in 2026 60% afvalscheiding en 163 kg restafval per inwoner mogelijk wordt. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan Haarlem Circulair 2040.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Beheer wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none">- Opinienota: Vervolg op Strategisch Plan Afvalscheiding (2021/104155) op 15 april 2021 besproken in de commissie Beheer,- Informatienota: Continuëren afvalscheiding in 2022 en voortgang Strategisch Plan Afvalscheiding, najaar 2021 (2021/541766) op 9 december 2021 in de commissie Beheer,- Raadsstuk: Versterkers Duurzaam Doen: incidentele impuls voor 2021 t/m 2023 (2021/483988) op 14 oktober 2021 in de gemeenteraad.
Besluit College d.d. 21 maart 2023	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

<p>Besluit Raad d.d. 20 APR 2023 (wordt ingevuld door de griffie)</p>	<p>De raad der gemeente Haarlem,</p> <p>Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het uitvoeringsprogramma Continuering Afvalscheiding (CAS) vast te stellen, 2. Het hiervoor benodigde incidentele extra budget, € 633.500 euro in 2024 en € 85.000 in 2026, af te wegen bij de kadernota 2024, 3. De hiervoor benodigde structurele middelen, € 200.000 euro in 2024, € 400.000 euro in 2025 en € 600.000 vanaf 2027, af te wegen bij de Kadernota 2024 om mee te nemen in de afvalstoffenheffing. <p>de griffier, de voorzitter,</p>
--	--

1. Inleiding

Het uitvoeringsprogramma Strategisch Plan Afvalscheiding (SPA) is in 2022 afgerond. Het afvalscheidingspercentage is toegenomen van 38% in 2016 tot ruim 51% aan het einde van 2022. Het restafval per inwoner per jaar is afgenomen van 265 kg in 2016 tot 200 kg aan het einde van 2022. Dat is dus een flinke stap in de richting van de ambitie, zijnde 68% afvalscheiding en 130 kg restafval per inwoner.

Om de scheidingsambities alsnog zoveel als mogelijk te realiseren wordt Uitvoeringsplan Continuering Afvalscheiding (CAS) ingezet dat doorbouwt op de al ingezette maatregelen en daarnaast aanvullende maatregelen opstart. Uitgangspunt hierbij is het continueren van de met SPA uitgerolde inzamelstructuur voor bronscheiding met inzamelvoorzieningen voor de belangrijkste herbruikbare bestanddelen.

De maatregelen van CAS richten zich (naast het verminderen van het restafval) vooral op het scheiden van de belangrijkste herbruikbare grondstoffen die nu nog steeds oververtegenwoordigd zijn in het Haarlemse restafval. Er wordt dus prioriteit gegeven aan de grootste scheidingskansen, zijnde de grondstoffen die achterblijven in de Haarlemse afvalscheiding ten opzichte van de best presterende vergelijkbare gemeente.

Voor Haarlem liggen die kansen met name bij GFT, textiel, glas en klein grof afval. Door nieuwe maatregelen in te zetten op het benutten van het bijhorende scheidingspotentieel wordt het programmageduld zo effectief mogelijk ingezet. Naast het verminderen (tonnage en milieubelasting) van het restafval gaat het er ook om dat de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde grondstoffen hoog blijft. Naast het scheidingspercentage gaat het erom het hergebruikpercentage zo hoog mogelijk te krijgen en te houden door vervuiling te voorkomen. Pas dan wordt echt een bijdrage

geleverd aan de gewenste circulariteit. Hierbij wordt aansluiting gezocht en samengewerkt met Actieprogramma Haarlem Circulaire Economie 2023-2025.

Met de volgende maatregelen wordt hier uitvoering aan gegeven:

- Meer en beter GFT scheiden (3 pilots worden omgezet naar reguliere inzameling)
- Recyclewagen (mobiele milieustraat waarmee klein grof huishoudelijk afval wordt ingezameld)
- Recycletas (speelgoed, boeken, elektrische apparaten en textiel aan huis ingezameld)
- Verbeteren huidige inzamelstructuur (o.a. van bovengrondse naar ondergrondse containers)
- Verminderen van de ruimteclaim (vooral bij ontwikkelzones met nieuwe technieken)
- Voedselrestenvermalers (innovatieve inzamelmethode voor GFT in nieuwe hoogbouw)
- Kaders RO en OR (aanscherpen van het werkproces)
- Textiel (inrichten fijnmaziger netwerk van textiel verzamelcontainers)
- Glas (evaluatie van de inzamelresultaten en op basis daarvan bijsturen)
- Nascheiding PBD (bij galerijflats die achterblijven in de bronscheiding)
- Communicatie (herhaalde gedragscampagne dat aanzet tot scheiding en preventie)

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. Het uitvoeringsprogramma Continuering Afvalscheiding (CAS) vast te stellen,
2. Het hiervoor benodigde incidentele extra budget, € 633.500 euro in 2024 en € 85.000 in 2026, af te wegen bij de kadernota 2024,
3. De hiervoor benodigde structurele middelen, € 200.000 euro in 2024, € 400.000 euro in 2025 en € 600.000 vanaf 2027, af te wegen bij de Kadernota 2024 om mee te nemen in de afvalstoffenheffing.

3. Beoogd resultaat

Met de maatregelen uit het Uitvoeringsplan CAS wordt 60% afvalscheiding mogelijk en wordt het restafval beperkt tot 163 kg per inwoner in 2026. De nieuw berekende ambitie (voor enkele jaren later) is 61,5% en 157 kg. Deze ambitie draagt bij een duurzamere inzet en verwerking van de huishoudelijke afval- en grondstofstromen en draagt bij aan Haarlem Circulair 2040.

4. Argumenten

1. De beoogde ambitie is met SPA nog niet bereikt

SPA had een ambitie van 68% afvalscheiding en door verschillende redenen (zie paragraaf 1.2 van CAS) niet bereikt. Het verbranden van restafval zal naar verwachting steeds duurder worden (verbrandingsbelasting) en heeft een stevige milieu-impact. CAS zet in op het drastisch verminderen van restafval, waardoor de kosten zoveel mogelijk beperkt blijven en minder uitstoot (CO₂ en stikstof) tot gevolg heeft.

2 Er zijn kansen tot nog meer afval scheiden en het beperken van de hoeveelheid restafval

Uit de uitgevoerde analyse blijkt dat er nog voldoende kansen zijn om tot meer afvalscheiding te komen. De bestaande inzamelstructuur kan verder worden verbeterd en worden geoptimaliseerd en aanvullende maatregelen kunnen worden ingezet.

3 Haarlem streeft na in 2040 een circulaire gemeente te zijn en CAS draagt hieraan bij

Een van de belangrijkste stappen voor een circulaire stad is het terugdringen van het huishoudelijk afval dat rechtsreeks in de verbrandingsoven verdwijnt. Met CAS wordt ingezet om zoveel als mogelijk afval te voorkomen en als het toch ontstaat het herbruikbare deel daar zoveel mogelijk uit te halen voor gescheiden inzameling en hergebruik.

4 CAS draagt bij aan het verminderen van de Haarlemse CO₂-uitstoot

Met het verbranden van afval komt veel CO₂ vrij. Met de recente overstap naar afvalverwerker HVC wordt al een grote stap gezet in het zoveel mogelijk afvangen van deze uitstoot, maar de grootste winst wordt bereikt met minder restafval aanbieden. CAS zet hier stevig op in.

5 CAS zet aan tot een langere levensduur van huishoudelijke spullen

Met CAS wordt tevens aansluiting gezocht met het Actieprogramma Haarlem Circulaire Economie 2023-2025. Onder andere met de inzet van de Recycletas worden huishoudelijke spullen gered en een nieuw leven gegeven door zo nodig het op te knappen en te vermaken. Via een circulair netwerk van kringloopbedrijven krijgen deze spullen weer een nieuwe bestemming.

6 CAS vereist aanvullende financiële middelen

Met een stevige scheidingsambitie (>60%) lukt het niet om binnen de al gereserveerde middelen in de programmabegroting het hiervoor benodigde programma van maatregelen uit te voeren. Er is extra budget nodig; zowel incidenteel (programma) als structureel (exploitatie).

De extra structurele kosten (€ 200.000 euro in 2024, € 400.000 euro in 2025 en € 600.000 vanaf 2027) zullen leiden tot een stijging van de afvalstoffenheffing, maar deze kunnen tijdelijk worden gedempt met de inzet van de opgebouwde egaliseringsreserve (€ 450.000). Het betere 'structurele' resultaat van de grondstoffenbalans als gevolg van de maatregelen (lagere verwerkingskosten en minder verbrandingsbelasting) is vooralsnog niet meegenomen in de businesscase van de maatregelen.

De extra incidentele kosten (€ 633.500 euro in 2024 en € 85.000 in 2026) zullen gedekt worden door een bijdrage uit de algemene middelen. Het betreffen eenmalige kosten die gemaakt worden om de maatregelen uit te werken, op te starten en in te richten.

Zonder de verdere afbouw van de hoeveelheid Haarlems restafval kunnen de verwerkingskosten naar verwachting de komende jaren stijgen. Zo wordt verwacht dat het verbrandingsbelastingtarief per ton restafval door de rijksoverheid steeds weer zal worden bijgesteld om de afvalscheiding nog een verdere impuls te geven.

Zonder de aanvullende financiële middelen (besluitpunten 2 en 3) kan alleen uitvoering gegeven worden aan de maatregelen 1 t/m 8 uit het programma waarbij de exploitatie na 2026 niet is gedekt. Onderstaande tabel geeft het overzicht van kosten (begroting van de maatregelen) en de dekkingsbronnen die hiervoor worden ingezet.

BEGROTING	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
1: Drie pilots en uitrol	€ 220.000	€ 223.000	€ 226.000	€ 224.000	€ -	€ 893.000
2: Reiniging GFT containers	€ 75.000	€ 72.000	€ 69.000	€ 71.000	€ 71.000	€ 358.000
3: Recyclewagen	€ 183.750	€ 114.500	€ 111.500	€ 113.500	€ 101.000	€ 624.250
4: Recycletas	€ 298.750	€ 175.000	€ 175.000	€ 175.000	€ 162.500	€ 986.250
5: Verbeteren inzamelstructuur	€ 136.250	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 136.250
6: verminderen ruimteclaim	€ 75.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 125.000	€ -	€ 400.000
7: Voedselrestenvermalers	€ 50.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 250.000	€ -	€ 600.000
8: Kaders RO en OR						€ -
9: Textiel	€ -	€ 421.000	€ 143.000	€ 140.000	€ 140.000	€ 844.000
10: Glas	€ 168.750	€ 187.500	€ 205.500	€ 224.500	€ 54.500	€ 840.750
11: Nascheiden PBD						€ -
12: Campagne	€ 215.000	€ 225.000	€ 225.000	€ 225.000	€ -	€ 890.000
13: Goede voorbeeld geven						€ -
14: Maximeren klepopeningen	€ -	€ 341.000	€ 73.000	€ 47.000	€ 47.000	€ 508.000
Interne kosten opdrachtgeverschap	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 24.000	€ 144.000
TOTAAL	€ 1.452.500	€ 2.039.000	€ 1.508.000	€ 1.625.000	€ 600.000	€ 7.224.500

DEKKING	2023	2024	2025	2026	2027	Totaal
Versterkers Duurzaam Doen	€ 343.000					€ 343.000
Gereserveerd: Continuering afvalsch.	€ 420.000	€ 420.000	€ 420.000	€ 420.000		€ 1.680.000
Gereserveerd: Extra inzet GFT	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000		€ 1.400.000
Gereserveerd: ruimteclaim	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000		€ 1.000.000
Stelpost DBC	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000		€ 480.000
Bijdrage uit CE programma		€ 35.000				€ 35.000
Begrotingsmutatie	€ (30.500)	€ 30.500				€ -
Aanvullende structurele middelen		€ 200.000	€ 400.000	€ 400.000	€ 600.000	€ 1.600.000
Aanvullende incidentele middelen		€ 633.500	€ (32.000)	€ 85.000		€ 686.500
TOTAAL	€ 1.452.500	€ 2.039.000	€ 1.508.000	€ 1.625.000	€ 600.000	€ 7.224.500

De structurele kosten van de stadsbrede uitrol van de GFT-pilots zijn vooralsnog niet meegenomen in bovenstaande begroting van 2027. In 2027 is CAS afgerond en wordt een nieuw programma zo nodig voorbereid.

7 Bij voor inwoners gevoelige maatregelen wordt stapsgewijs ingevoerd en basis van de ervaringen zo nodig bijgestuurd

Verschillende maatregelen hebben impact op het aanbodgedrag van de Haarlemmers. Verwacht wordt dat een aantal van hen moet wennen en mogelijk ook in verzet komt. Door goed te resultaten te monitoren wordt tijdig inzicht verkregen in het ontwijkgedrag. Hier kan dan op worden ingespeeld en zo nodig worden bijgestuurd in de maatregelen.

8 Beleidsevaluatie vindt jaarlijks plaats

Jaarlijks doet Haarlem mee aan de Benchmark Huishoudelijk Afval. Aan de hand van de hieruit voortkomende rapportage kan een vergelijking worden gemaakt met gemeenten uit dezelfde hoogbouwklasse. De raad wordt hierover elk jaar met een informatienota geïnformeerd.

Daarnaast wordt aan de hand van de doelenboom gerapporteerd over het scheidingspercentage en de hoeveelheid restafval per inwoner.

5. Risico's en kanttekeningen

1 Het scheidingsgedrag van Haarlemmers is maar tot beperkte hoogte beïnvloedbaar door de gemeente

De maatregelen van CAS worden vooral zo ingestoken dat het de Haarlemmers makkelijker wordt gemaakt om hun afval beter te scheiden. Door bijvoorbeeld ervoor te zorgen dat de loopafstand tot een textielcontainer korter wordt. Maar dat makkelijker maken leidt niet bij iedere Haarlemmer tot de motivatie om dan ook beter te scheiden. Mogelijk moet extra worden ingezet op het iets moeilijker maken van niet scheiden. De resultaten zullen dit moeten uitwijzen.

2. Er zal weerstand komen op maatregelen met mogelijk bijplaatsingen tot gevolg

Met name de maatregel met betrekking tot het maximaliseren van de klepopeningen kan leiden tot bijplaatsingen. Dit is zeer ongewenste en moet voorkomen worden. Door deze maatregel stapsgewijs in te voeren kan goed worden gemonitord tot welk ontwijkgedrag dit leidt. Ook hier zal iedere casus worden uitgeplozen en zo mogelijk de veroorzakers worden aangesproken dan wel beboet.

3 Nog niet iedere Haarlemmer is overtuigd dat afvalscheiding middels bronscheiding zin heeft

Vooruitlopend aan de uitwerking van CAS is mede op verzoek van de raad nogmaals onderzoek gedaan naar de mogelijkheid tot nascheiding als alternatief voor bronscheiding. De resultaten zijn gedeeld met de raad en ook opgenomen in het Uitvoeringsprogramma CAS (zie paragraaf 3.3).

6. Uitvoering

Met de eerste maatregelen (Recyclewagen, Recycletas en het wassen van de GFT containers) uit CAS is al gestart op basis van de eerder met de commissie Beheer besproken informatienota. Met het in de nota Versterkers Duurzaam Doen verstrekte budget kon hier een goede start mee worden gemaakt. Met CAS wordt hier een vervolg aan gegeven en worden ook de andere hierin opgenomen maatregelen opgepakt. Stapsgewijs worden alle maatregelen uitgevoerd waarbij aansluiting gezocht wordt op geschikte lanceringsmomenten en de beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Voor wat betreft de invoering van de maatregel waarmee de klepopeningen van restafvalcontainers worden beperkt wordt vooraf met de commissie Beheer de uitwerking besproken en mogelijk bijgesteld op basis van ingebrachte wensen en bedenkingen.

7. Bijlage

Uitvoeringsprogramma Continuering Afvalscheiding (CAS)